

Hogyan védekezzünk a superbaktériumok ellen?

Korunk embere hajlamos azt gondolni, hogy legyőztük a káros baktériumokat az antibiotikumok sokaságával. A valóságban pedig az orvosok és a tudósok manapság attól tartanak, hogy az úgynevezett superbaktériumok világméretű terjedése az antibiotikumok előtti érába taszíthatja újra az emberiséget, amikor banális fertőzések nem kezelhetők, rutin műtétek és beavatkozások életveszélyesek lehetnek.

Évente 30%-kal nő a superbaktériumok által okozott fertőzések száma

"Magyarországon évente több száz ember halálát okozzák a „multirezisztens baktériumok”. Tavalay - az ÁNTSZ adatai szerint - mintegy 2500 multirezisztens kórokozó által okozott fertőzést jelentettek, amelyek következtében 700-an haltak meg.” – mondta el Prof. Balázs Csaba, a Budai Endokrinközpont immunológus, endokrinológus orvosa.

Ezek a számok azonban nem feltétlenül tükrözik a valós helyzetet, mert bár 2006 második felétől a kórházak kötelesek jelenteni a fertőzéseket, nem minden egészségügyi intézmény teszi ezt meg. Ráadásul a multirezisztens kórokozók jelenlétét az emberi szervezetben csak mikrobiológiai mintavétellel lehet kimutatni, ám ezek drágák, ezért nem túl gyakoriak a magyar kórházakban. A bejelentett esetek száma így is körülbelül harminc százalékkal nő évente. Másról sem jobb a helyzet: becslések szerint az Európai Unióban évente 400 ezren fertőződnek meg antibiotikumrezisztens baktériumok által, főként kórházakban, több mint 25 ezer ember esetében pedig végzetesnek bizonyulnak a fertőzések.

Bőrön át is behatol a legtöbb fertőzésért felelős MRSA

A legtöbb esetért Magyarországon is a MRSA a felelős. Az MRSA (vagyis a methicillin-rezisztens Staphylococcus aureus) egyike az úgynevezett superbaktériumoknak, melyek a legtöbb, vagy éppen majdnem az összes ismert antibiotikummal szemben ellenállóak. Az MRSA a „sima” Staphylococcus aureusból fejlődött ki, amely a felnőttek harminc százalékánál előfordul anélkül, hogy gondot okozna, s ha mégis megbetegít, akkor jól kezelhető antibiotikumokkal.

A baktérium rezisztens változata annál több problémát okoz világszerte, főként kórházi környezetben, ahol sok legyengült immunrendszerű ember gyűlik össze zárt helyen. A sokszor nem megfelelő kórházi higiénés viszonyok, a zsúfoltság és a személyzet túlterheltsége is kedvez a szaporodásuknak. Kedvelt helyük az intenzív osztály és a sebészet, ahol leginkább a sebeken keresztül vagy valamilyen eszköz (például katéter) révén kerülnek a szervezetbe, de a bőrön át is bejuthatnak.

A gyengébbik MRSA törzs kórházon kívül is jelen van

Az MRSA egyik változata ugyanakkor már évek óta terjed a kórházakon kívül is, egyelőre elsősorban főleg zárt közösségekben - például iskolákban, börtönökben, laktanyákban, vallási közösségekben, hajléktalanszállókban - bukkan fel. Ez a variáns kórházi változataival szemben egyelőre jobban kezelhető, mivel kevesebb gyógyszernek áll ellen. Kérdés, hogy meddig.

Az MRSA azonban csak az egyik - bár leggyakoribb – tagja a rezisztens baktériumok egyre bővülő, hatalmas táborának.

Nem kevésbé veszélyesek például az E. coli, a Klebsiella pneumoniae vagy a Clostridium difficile rezisztens törzsei. Ráadásul keveset beszélnek itthon arról, hogy nálunk is egyre jobban terjednek a gyógyszerekre rezisztens TBC-baktériumok.

Mintaországok és lemaradók: van, ahol sokkal kevésbé jelenik meg rezisztens törzs

Az Európai Unió 2002-ben ajánlásokat fogalmazott meg a multirezisztens baktériumokkal szembeni küzdelemre, de az ajánlások betartása nem kötelező. Több tagállam - köztük Magyarország - nem tartja be maradéktalanul az antibiotikumok racionális, óvatos alkalmazásával kapcsolatos ajánlásokat. Átfogó nemzeti programokra lenne szükség, amely tartalmazza a mikrobiológiai vizsgálatok növelését, a fertőzések felügyeleti rendszerének fejlesztését. Az ilyen programok bizonyítottan 30-50 százalékkal csökkentik a kórházi fertőzéseket, és igen jelentős mértékben visszaszorítják a multirezisztens kórokozókat.

Svédország például mintaszerűen jár el ezen a téren: az állam szorosan felügyeli a kialakuló új fertőzéseket, és szükség esetén joga van rendelkezni. Ez azt jelenti, hogy ha megjelenik egy rezisztens törzs, azonnal szigorú receptírási szabályokat vezetnek be.

Svédországban a Staphylococcus-fertőzések alig két százaléka rezisztens, míg az Egyesült Államokban ez hatvan, Magyarországon pedig 25 százalék.

Hogyan védekezünk a superbaktériumok ellen?

A rezisztencia kialakulásáról mi tehetünk leginkább, mivel akkor is antibiotikumot adunk, esetleg szedünk, amikor ennek nem áll fenn a javallata (például vírusfertőzések esetén.) A feleslegesen felírt vagy helytelenül használt antibiotikumok tömegéért viszont „hálásak” a mikrobák, mert könnyedén ellenállóvá válnak egy-egy gyógyszerrel szemben. A rezisztencia felgyorsulásának másik oka, hogy gyakran az élelmiszerekbe (például a húsokba) is kerülnek antibiotikumok.

- Ne forszírozzuk tehát az orvosnál az antibiotikumok felírását, különösen influenza vagy megfázás esetén. Megelőzőként semmiképp se szedjünk antibiotikumot!
- Ha azonban az orvos antibiotikumot ír fel, az utasításoknak megfelelően - úgy és annyi ideig - kell szedni, ahogy az orvos előírja; az antibiotikum kúra nem szakítható meg akkor sem, ha már nem lázas az ember, vagy már jobban érzi magát. Ha nem hat az antibiotikum, az újabb kúra előtt mikrobiológiai és egyéb vizsgálatokra, illetve infektológiai konzultációra szóló beutalót kell kérni az orvostól.
- Ügyelni kell az alapvető higiéniére. Gyakran kell kezet mosni, különösen, ha hazaérnek bárhonnán, WC-használat után, ételkészítéskor, étkezéskor, a háziállatok gondozása után (az állatok gyakran hordozói a multirezisztens kórokozóknak). A beteg kérje, hogy az orvos is mossa meg a kezét, mielőtt megvizsgálná, még akkor is, ha a magyar orvos-beteg viszonyrendszerben ez elég szokatlannak tűnhet.
- Erősítsük az immunrendszerünket. Alapvető dolog – és ezzel az orvosok sem számolnak gyakorta –, hogy a kórokozókat végeredményben nem az antibiotikumok pusztítják el, hanem a szervezet immunrendszere.

www.endokrinkozpont.hu